

Експертні команди: як це працює

Реформа медико-соціальної експертизи передбачає впровадження оцінювання повсякденного функціонування особи (скорочено — оцінювання). В її основі — робота експертних команд, які забезпечують об'єктивність, прозорість та професійність у прийнятті рішень.

Хто формує експертні команди?

Керівник закладу охорони здоров'я затверджує перелік лікарів, які мають право проводити оцінювання у складі експертних команд у відповідному закладі. Цей перелік формується на основі кваліфікації лікарів та їхнього досвіду, причому мінімальна вимога — щонайменше один рік медичної практики.

Індивідуальний підхід. Склад експертної команди визначається для кожної справи окремо. У складі обов'язково має бути не менше трьох лікарів, одним із яких є терапевт або профільний лікар щодо супутнього захворювання або ускладнень.

Автоматизація у майбутньому. Згодом планується автоматичне формування складу команд через електронну систему щодо оцінювання повсякденного функціонування особи (скорочено — електронна система). Це забезпечить автоматизацію добору спеціалістів, що виключить суб'єктивний вплив на процес оцінювання і підвищить довіру до його результатів.

Принцип роботи експертних команд

Ефективність експертних команд базується на чіткому дотриманні принципів, що гарантують професійне та об'єктивне оцінювання повсякденного функціонування особи.

Відповідність спеціалізації. Склад команди формується залежно від інвалідизуючого діагнозу, який встановлено людині. У разі необхідності до роботи залучаються лікарі вузької спеціалізації, якщо цього вимагає діагноз або стан пацієнта. Для оцінювання стану здоров'я та функціонального обмеження використовується Міжнародна класифікація хвороб (МКХ), що забезпечує точність і узгодженість у визначенні діагнозів.

Регулярне навчання. Усі члени експертних команд проходять навчальні курси. Такі програми спрямовані на оновлення знань і ознайомлення із сучасними методиками оцінювання функціонального стану особи. Це забезпечує високий рівень професійної компетентності лікарів і підвищує якість їхніх рішень.

Функції експертних команд

Експертні команди виконують ключову роль у новій системі оцінювання повсякденного функціонування особи, забезпечуючи прозорість і професіоналізм на кожному етапі.

Проведення оцінювання повсякденного функціонування особи. Основним завданням експертних команд є визначення ступеня порушень здоров'я, що впливають на здатність до повсякденної діяльності. За результатами оцінювання експертна команда ухвалюватиме рішення щодо встановлення чи продовження статусу інвалідності.

Підготовка документів. Під час роботи експертна команда:

- оцінює стан особи і приймає рішення про встановлення інвалідності та потребу у наданні медичних реабілітаційних, соціальних, освітніх та інших послуг;
- формує електронні направлення для додаткового обстеження, якщо це необхідно.

Прийняття рішення. Рішення експертної команди ухвалюється колективно, з урахуванням думок усіх її членів. Підсумкове рішення затверджується підписами всіх учасників команди, що забезпечує юридичну силу документа.

Таким чином, експертні команди не лише проводять оцінювання, а й забезпечують належне документування в цифровій формі кожного етапу процесу, що підвищує довіру до результатів їхньої роботи.

Учасники процесу оцінювання

Ефективність роботи експертних команд залежить від чітко визначених ролей кожного учасника. Це дозволяє забезпечити прозорість, компетентність і відповідальність на кожному етапі оцінювання.

Керівник закладу охорони здоров'я відповідає за організацію роботи експертних команд. Він затверджує перелік лікарів, які мають право проводити оцінювання у складі експертних команд, забезпечує технічну та матеріальну базу для їх роботи та контролює дотримання стандартів і строків розгляду справ.

Головуючий у справі член експертної команди координує процес роботи експертної команди. Його завдання — організувати розгляд справи, стежити за дотриманням процедур оцінювання, підсумовувати позиції членів експертної команди та формувати колегіальне рішення. Головуючим у справі визначається лікар, чия спеціальність відповідає профілю справи.

Члени експертної команди проводять оцінювання функціонального стану особи. Вони ретельно аналізують документи, оцінюють ступінь порушень функціонування, приймають рішення щодо встановлення чи продовження статусу інвалідності та розробляють рекомендації, які є частиною індивідуальної програми реабілітації.

Адміністратор закладу охорони здоров'я забезпечує організаційну підтримку експертної команди. Він перевіряє направлення на оцінювання та документи, отримані через електронну систему, на повноту й відповідність вимогам, повертає їх лікарю для доопрацювання у разі недоліків.

Медичний реєстратор реєструє в електронній системі справи та документи щодо проведення оцінювання експертними командами, які не були розглянуті МСЕК та були передані ними до закладів охорони здоров'я.

Чіткий розподіл обов'язків між учасниками процесу оцінювання забезпечує ефективну та прозору роботу системи, що є основою для якісного обслуговування громадян.

Як працює система оцінювання повсякденного функціонування особи

Запроваджена система оцінювання повсякденного функціонування особи базується на чіткій послідовності дій, що гарантує об'єктивність, неупередженість і зручність для пацієнтів.

Формування справи та призначення дати розгляду

Лікуючий лікар формує структуроване електронне направлення на оцінювання та завантажує документи, що використовуватимуться під час розгляду. Після цього визначається форма розгляду справи:

- **Очна** — за особистої присутності особи.
- **Заочна** — без особистої присутності особи.
- З використанням **методів і засобів телемедицини**.
- **Виїзна** — за місцем перебування або лікування особи.

Адміністратор закладу охорони здоров'я отримує направлення через електронну систему, перевіряє його та додані документи на відповідність вимогам. Якщо виявлено неповноту відомостей у направленні, відсутність супровідних документів або якість копій документів не дозволяє їх використати, адміністратор повертає направлення лікарю для доопрацювання. Після виправлення недоліків документи повторно направляються в обраний заклад охорони здоров'я.

Проведення оцінювання експертною командою

У день оцінювання члени експертної команди отримують доступ до даних особи. Вони:

1. Ретельно вивчають надані документи та медичні записи.
2. За потреби направляють особу на додаткове медичне обстеження. Це допускається лише один раз, щоб не затягувати прийняття рішення.
3. Приймають рішення про встановлення інвалідності, а також розробляють рекомендації, які є частиною індивідуальної програми реабілітації.

Кожен член експертної команди фіксує свою позицію щодо кожного розглянутого на засіданні питання. Остаточне рішення приймається колегіально, після чого документи підписуються всіма членами експертної команди за допомогою електронних підписів.

Нові можливості пацієнта під час оцінювання

Пацієнт має право:

- Самостійно здійснювати аудіо- чи відеозапис процесу оцінювання.

- Залучити до розгляду справи уповноваженого представника, подавши заяву лікарю, який формує направлення.

Строки розгляду справи

Експертна команда має завершити розгляд справи та прийняття рішення протягом 30 календарних днів з моменту прийняття електронного направлення закладом охорони здоров'я.

Отримання рішення експертної команди особою

Після завершення оцінювання особа отримує витяг із рішенням експертної команди. У разі встановлення інвалідності особі також надаються рекомендації, які є частиною індивідуальної програми реабілітації.

Рішення надсилається електронною поштою або рекомендованим листом, якщо електронна адреса відсутня. Лікуючий лікар також має доступ до цих документів через електронну систему.

Рішення експертної команди

Якщо при встановленні інвалідності експертна команда приймає рішення щодо визначення потреби особи в отриманні послуг, то рекомендації міститимуть такі складові:

1. **Медична** – потреба в отриманні реабілітації в сфері охорони здоров'я (при цьому якщо така потреба виявлена за результатами оцінювання, пацієнтові буде сформовано електронне направлення на цю послугу), потреба у забезпеченні допоміжними засобами реабілітації та медичними виробами, санаторно-курортному лікуванні.
2. **Соціальна** – визначає потребу в соціальній і побутовій реабілітації, а також містить рекомендації звернутися до уповноважених органів для вирішення питання щодо призначення державної допомоги або пенсії з інвалідності, потреби в проведенні оцінки щодо отримання соціальних послуг.
3. **Трудова** – визначає потребу у визначенні можливого облаштування робочого місця, в професійній і трудовій реабілітації та загальні обмеження в професійній діяльності, що можуть значно вплинути на погіршення здоров'я; містить рекомендації звернутися до центру зайнятості або онлайн для отримання безоплатних послуг з профорієнтації, перенавчання тощо.
4. **Освітня** – визначає потребу в психолого-педагогічній реабілітації, а також містить рекомендації звернутися до інклюзивно-ресурсного центру для проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку особи.

Фінансування

Послуги експертних команд фінансуються коштом державного бюджету через Програму медичних гарантій.